পৰিসাংখ্যিক শব্দাৰ্থ - তালিকা

অৰ্থনীতি ঃ মানুহৰ অভাৱ পূৰণ কৰিবলৈ বস্তু উৎপাদন কৰা হয় আৰু সমাজৰ বিভিন্ন ব্যক্তি আৰু দলৰ মাজত ইয়াক বিতৰণ কৰা হয়। ইয়াৰ বাবে দুষ্প্ৰাপ্য সম্পদসমূহ যাৰ বিকল্প ব্যৱহাৰ থাকে তাক কেনেকৈ ব্যক্তি আৰু সমাজে পছন্দ কৰে তাৰেই অধ্যয়ন হ'ল অৰ্থনীতি।

অন্তৰ্ভুক্ত পদ্ধতি ঃ পৰ্যবেক্ষণ শ্ৰেণীকৰণৰ এটা পদ্ধতি য'ত এটা শ্ৰেণীৰ উচ্চ শ্ৰেণী পৰিবন্ধৰ সমান হোৱা এটা পৰ্যবেক্ষণ সেই শ্ৰেণীটোত অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হয়।

অ-প্ৰতিচয়ন ক্ৰুটি ঃ তথ্য সংগ্ৰহত ই উদ্ভৱ হয় ঃ (i) মাপ কৰোঁতে হোৱা ভুল (ii) লিপিবন্ধন ভুল (iii) সঁহাৰিবিহীনতাৰ কাৰণে।

অবিচ্ছিন্ন চলক ঃ যিকোনো সাংখ্যিক মান গ্ৰহণ কৰিব পৰা এটা পৰিমাণগত চলক।

আপেক্ষিক বাৰংবাৰতা ঃ মুঠ বাৰংবাৰতাৰ শতাংশ বা অনুপাত হিচাপে কোনো এটা শ্ৰেণীৰ বাৰংবাৰতা।

উপভোক্তা ঃ যিয়ে নিজৰ ব্যক্তিগত প্ৰয়োজন পূৰাবলৈ বা পৰিয়ালৰ প্ৰয়োজন পূৰাবলৈ বা আনলৈ উপহাৰ হিচাপে সামগ্ৰী ক্ৰয় কৰে।

উত্তৰদাতা ঃ ব্যক্তি / গোট যাৰ পৰা বিচৰা খবৰ লাভ কৰা হয়।

ঋতুক্ৰম ঃ এবছৰতকৈ কম সময়ৰ সৈতে তথ্য পৰিৱৰ্তনৰ পৰ্যায়ক্ৰম।

একচলকযুক্ত বিভাজন ঃ এটা চলকৰ বাৰংবাৰতা বিভাজন।

কাল-শ্ৰেণী ঃ কালানুক্ৰমত সজোৱা তথ্য বা দুটা চলকৰ তথ্য য'ত এটা চলক হ'ল সময়।

কালানুক্ৰমিক শ্ৰেণীকৰণ ঃ সময়ৰ ভিত্তিত কৰা শ্ৰেণীবিভাজন

গণনাকাৰী ঃ তথ্য সংগ্ৰহ কৰা ব্যক্তি

গাঁথনিযুক্ত প্ৰশ্নাৱলী ঃ গাঁথনিযুক্ত প্ৰশ্নাৱলী 'প্ৰান্ত-বন্ধ' প্ৰশ্নৰে গঠিত হয় যাৰ বাবে বাচি ল'বলৈ সম্ভাব্য বিকল্প উত্তৰ দিয়া হয়।

গুণবাচক পৰিঘটনা ঃ গুণ বা লক্ষণৰ মাধ্যমত প্ৰকাশ কৰা খবৰ বা তথ্য।

গুণবাচক বৈশিষ্ট্য ঃ প্ৰকৃতিগতভাৱে গুণবাচক এটা বৈশিষ্ট্য বা গুণ। ইয়াৰ জোখ ল'ব নোৱাৰি।

গুণবাচক শ্ৰেণীকৰণ ঃ গুণৰ ভিত্তিত কৰা শ্ৰেণীবিভাজন। উদাহৰণস্বৰূপে লিংগ, বৈবাহিক স্থিতি ইত্যাদি অনুসৰি মানুহৰ শ্ৰেণীকৰণ।

চলক ঃ কোনো গুণ (যেনে, উচ্চতা, ওজন, সংখ্যা ইত্যাদি) জুখিবলৈ চলক ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

চক্ৰীয়তা ঃ এবছৰতকৈ বেছি সময়ৰ সৈতে তথ্য পৰিৱৰ্তনৰ পৰ্যায়ক্ৰম।

তথ্য ঃ উন্নততৰ উপলব্ধি বা সিদ্ধান্ত গ্ৰহণৰ বাবে এটা বিষয়ৰ ওপৰত বিশেষ খবৰ বহন কৰাৰ অৰ্থে প্ৰণালীবদ্ধভাৱে সজোৱা নম্বৰৰ এটা (প্ৰায় বৃহৎ) সংহতি।

দশাংক ঃ তথ্যক 10 টা সমান ভাগত ভাগ কৰা মান

দাগ চিহ্ন কৰণ ঃ দাগ-চিহ্ন (।) ব্যৱহাৰ কৰি এটা শ্ৰেণীৰ পৰ্যবেক্ষণৰ গণনা। দাগবোৰ পাঁচটাকৈ লগ কৰা হয়।

দ্বি-চলকযুক্ত বিভাজন ঃ দুটা চলকৰ বাৰংবাৰতা বিভাজন

দ্বি-বহুলক বিভাজন ঃ যি বিভাজনত দুটা বহুলক থাকে।

দুষ্প্ৰাপ্যতা ঃ ইয়াৰ অৰ্থ হৈছে প্ৰাপ্তিৰ অভাৱ

ধ্ৰুৱক ঃ কোনো গুণ বৰ্ণনা কৰিবলৈ ধ্ৰুৱক ব্যৱহাৰ কৰা হয়, কিন্তু গণনা বা অনুসন্ধান চলি থকা অৱস্থাত ই সলনি নহয়।

নীতি ঃ এটা অৰ্থনৈতিক সমস্যা সমাধানৰ উপায়

পৰিমাণবাচক পৰিঘটনা ঃ সংখ্যাত প্ৰকাশিত খবৰ বা তথ্য।

পৰ্যবেক্ষণ বা আবেক্ষণ ঃ কেঁচা তথ্যৰ এটা গোট।

পৰিসৰ ঃ কোনো চলকৰ উচ্চতম আৰু নিম্নতম মানৰ মাজত থকা পাৰ্থক্য।

পৰিসংখ্যা ঃ অৰ্থপূৰ্ণ সমাপ্তি পাবলৈ তথ্য সংগ্ৰহ, সংগঠন, উপস্থাপন আৰু বিশ্লেষণ কৰা পদ্ধতি। তদুপৰি ইয়াক তথ্য বুলিও জনা যায়।

পিয়ল-পদ্ধতি ঃ তথ্য-সংগ্ৰহৰ এটা পদ্ধতি, য'ত এটা সমষ্টিৰ প্ৰতিটো গোটৰ পৰ্যবেক্ষণ কৰা হয়।

প্ৰতিচয়ন ত্ৰুটি ঃ ই হ'ল আকল (Estimate) আৰু প্ৰাচল (Parameter)ৰ প্ৰকৃত মূল্যৰ মাজৰ সংখ্যাভিত্তিক পাৰ্থক্য।

প্ৰতিদৰ্শ সমীক্ষা পদ্ধতি ঃ এটা পদ্ধতি য'ত পৰ্যবেক্ষণসমূহ সমষ্টিৰ পৰা বাছনি কৰা প্ৰতিনিধিত্বমূলক ব্যক্তি সংহতি (প্ৰতিদৰ্শ)ৰ বাবে লোৱা হয়।

প্ৰশ্নাৱলী ঃ অনুসন্ধানৰ বিষয়ৰ ওপৰত এজন অনুসন্ধানকাৰীয়ে প্ৰস্তুত কৰা প্ৰশ্নৰ এখন তালিকা। উত্তৰ দিওঁতাই এই প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ দিব লাগে।

বহুমুখী বহুলক বিভাজন ঃ যি বিভাজনত দুটাতকৈ বেছি বহুলক থাকে।

বাৰংবাৰতা ঃ কেঁচা তথ্যত এটা পৰ্যবেক্ষণ যিমানবাৰ পোৱা যায় তাৰ সংখ্যা। বাৰংবাৰতা বিভাজনত ইয়াৰ অৰ্থ হ'ল এটা শ্ৰেণীত পৰ্যবেক্ষণৰ সংখ্যা।

বাৰংবাৰতা বিভাজন ঃ পৰিমাণবাচক চলকৰ শ্ৰেণীকৰণ যিয়ে বিভিন্ন শ্ৰেণীত সংলগ্ন শ্ৰেণী বাৰংবাৰতাৰ সৈতে চলকটোৰ বিভিন্ন মান কেনেকৈ বিতৰণ কৰা হয়, তাক দেখুৱায়।

বাৰংবাৰতা লেখ ঃ এটা বাৰংবাৰতা বিভাজনৰ লেখ য'ত X- অক্ষত শ্ৰেণী মানৰ বিপৰীতে Y- অক্ষত শ্ৰেণী বাৰংবাৰতা বহুওৱা হয়।

বাৰংবাৰতা সজ্জা ঃ এটা বিচ্ছিন্ন চলকৰ শ্ৰেণীকৰণ যিয়ে চলকটোৰ বিভিন্ন মান সেইবোৰৰ লগত সংলগ্ন বাৰংবাৰতাৰ সৈতে দেখুৱায়।

বিক্ৰেতা ঃ যিয়ে লাভৰ বাবে সামগ্ৰী বিক্ৰী কৰে।

বিচ্ছিন্ন চলক ঃ মাত্ৰ কিছুসংখ্যক মান গ্ৰহণ কৰা এটা পৰিমাণগত চলক। ই এটা মানৰ পৰা আন এটা মানলৈ এটা সসীম 'জাপ'ৰ দ্বাৰা সলনি হয়। দুটা ওচৰা ওচৰিকৈ থকা মানৰ মাজত থকা মানসমূহ এই চলকে গ্ৰহণ নকৰে।

বিৱৰ্জিত পদ্ধতি ঃ পৰ্যবেক্ষণ শ্ৰেণীকৰণ কৰা এটা পদ্ধতি য'ত এটা শ্ৰেণীৰ উচ্চ শ্ৰেণী পৰিবন্ধৰ সমান হোৱা এটা পৰ্যবেক্ষণ সেই শ্ৰেণীটোত ৰখা নহয়, কিন্তু পিছৰ শ্ৰেণীটোত ৰখা হয়।

বিশ্লেষণ ঃ এটা অৰ্থনৈতিক সমস্যাক ইয়াৰ বিভিন্ন কাৰকৰ সৈতে উপলব্ধি কৰা আৰু বৰ্ণনা কৰা।

ভাৰযুক্ত গড় ঃ বিভিন্ন তথ্যক বিভিন্ন ভাৰ প্ৰদান কৰি গড় বা মাধ্য গণনা কৰা হয়।

যাদৃচ্ছিক প্ৰতিচয়ন ঃ ই হ'ল প্ৰতিচয়নৰ এক পদ্ধতি য'ত প্ৰতিনিধিমূলক উত্তৰকাৰীসকলক এনেভাৱে নিৰ্বাচন কৰা হয় যাতে প্ৰত্যেক ব্যক্তিয়ে উত্তৰকাৰী হিচাপে নিৰ্বাচিত হোৱাৰ সমান সুযোগ পায়।

ৰাষ্ট্ৰীয় আয় ঃ এখন দেশৰ উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ পৰা উদ্ভৱ হোৱা মুঠ আয়। ইয়াক স্থূল বা মুঠ ৰাষ্ট্ৰীয় উৎপাদনো বোলা হয়।

শতাংশক ঃ এটা মান যিয়ে তথ্যখিনিক 100 টা সমান ভাগত ভাগ কৰে যাতে 99 টা শতাংশক তথ্যত পোৱা যায়।

শ্ৰেণী অন্তৰাল ঃ উচ্চ আৰু নিম্ন শ্ৰেণী সীমাৰ পাৰ্থক্য।

শ্ৰেণীকৰণ ঃ থুপ বা শ্ৰেণীত সদৃশ বস্তু সজোৱা বা সংকলিত কৰা।

শ্ৰেণী বাৰংবাৰতা ঃ এটা শ্ৰেণীত থকা পৰ্যবেক্ষণৰ সংখ্যা।

শ্ৰেণী মধ্যবিন্দু ঃ এটা শ্ৰেণীৰ মধ্যৱৰ্তী মূল্য। ই হ'ল এটা শ্ৰেণীত থকা বিভিন্ন পৰ্যবেক্ষণৰ প্ৰতিনিধিমূলক মূল্য। ই (উচ্চ শ্ৰেণী পৰিবন্ধ + নিম্ন শ্ৰেণী পৰিবন্ধ) / 2 ৰ সমান হয়।

শ্ৰেণী মান ঃ শ্ৰেণী মধ্যবিন্দু

সমষ্টি ঃ সমষ্টি মানে আটাইবোৰ ব্যক্তি / গোট যাৰ বাবে খবৰ বা তথ্য বিচৰা হয়।

সেৱাকাৰী ঃ যিয়ে ধনৰ বিনিময়ত আনলৈ সেৱা আগবঢ়ায়।

সেৱাধাৰী ঃ যাক কামৰ বাবে বা অন্যৰ কাম কৰি দিয়াৰ বাবে বেতন দিয়া হয়।

স্থানানুসৰি শ্ৰেণীকৰণ ঃ ভৌগোলিক স্থানৰ ভিত্তিত কৰা শ্ৰেণীবিভাজন।

পৰিশিষ্ট (খ)

দ্বি-অংকযুক্ত যাদৃচ্ছিক সংখ্যা তালিকা

03 47 43 73 86	36 96 47 36 61	46 98 63 71 62	33 26 16 80 45	60 11 14 10 95
97 74 24 67 62	42 81 14 57 20	42 53 32 37 32	27 07 36 07 51	24 51 79 89 73
16 76 62 27 66	56 50 26 71 07	32 90 79 78 53	13 55 38 58 59	88 97 54 14 10
12 56 85 99 26	96 96 68 27 31	05 03 72 93 15	57 12 10 14 21	88 26 49 81 76
55 59 56 35 64	38 54 82 46 22	31 62 43 09 90	06 18 44 32 53	23 83 01 30 30
16 22 77 94 39	49 54 43 54 82	17 37 93 23 78	87 35 20 96 43	84 26 34 91 64
84 42 17 53 31	57 24 55 06 88	77 04 74 47 67	21 76 33 50 25	83 92 12 06 76
63 01 63 78 59	16 95 55 67 19	98 10 50 71 75	12 86 73 58 07	44 39 52 38 79
33 21 12 34 29	78 64 56 07 82	52 42 07 44 38	15 51 00 13 42	99 66 02 79 54
57 60 86 32 44	09 47 27 96 54	49 17 46 09 62	90 52 84 77 27	08 02 73 43 28
18 18 07 92 46	44 17 16 58 09	79 83 86 19 62	06 76 50 03 10	55 23 64 05 05
26 62 38 97 75	84 16 07 44 99	83 11 46 32 24	20 14 85 88 45	10 93 72 88 71
23 42 40 64 74	82 97 77 77 81	07 45 32 14 08	32 98 94 07 72	93 85 79 10 75
52 36 28 19 95	50 92 26 11 97	00 56 76 31 38	80 22 02 53 53	86 60 42 04 53
37 85 94 35 12	83 39 50 08 30	42 34 07 96 88	54 42 06 87 98	35 85 29 48 39
70 29 17 12 13	40 33 20 38 26	13 89 51 03 74	17 76 37 13 04	07 74 21 19 30
56 62 18 37 35	96 83 50 87 75	97 12 25 93 47	70 33 24 03 54	97 77 46 44 80
99 49 57 22 77	88 42 95 45 72	16 64 36 16 00	04 43 18 66 79	94 77 24 21 90
16 08 15 04 72	33 27 14 34 09	45 59 34 68 49	12 72 07 34 45	99 27 72 95 14
31 16 93 32 43	50 27 89 87 19	20 15 37 00 49	52 85 66 60 44	38 68 88 11 80
68 34 30 13 70	55 74 30 77 40	44 22 78 84 26	04 33 46 09 52	68 07 97 06 57
74 57 25 65 76	59 29 97 68 60	71 91 38 67 54	13 58 18 24 76	15 54 55 95 52
27 42 37 86 53	48 55 90 65 72	96 57 69 36 10	96 46 92 42 45	97 60 49 04 91
00 39 68 29 61	66 37 32 20 30	77 84 57 03 29	10 45 65 04 26	11 04 96 67 24
29 94 98 94 24	68 49 69 10 82	53 75 91 93 30	34 25 20 57 27	40 48 73 51 92
16 90 82 66 59	83 62 64 11 12	67 19 00 71 74	60 47 21 29 68	02 02 37 03 31
11 27 94 75 06	06 09 19 74 66	02 94 37 34 02	76 70 90 30 86	38 45 94 30 38
35 24 10 16 20	33 32 51 26 38	79 78 45 04 91	16 92 53 56 16	02 75 50 95 98
38 23 16 86 38	42 38 97 01 50	87 75 66 81 41	40 01 74 91 62	48 51 84 08 32
31 96 25 91 47	96 44 33 49 13	34 86 82 53 91	00 52 43 48 85	27 55 26 89 62

66 67 40 67 14	64 05 71 95 86	11 05 65 09 68	76 83 20 37 90	57 16 00 11 66
14 90 84 45 11	75 73 88 05 90	52 27 41 14 86	22 98 12 22 08	07 52 74 95 80
68 05 51 18 00	33 96 02 75 19	07 60 62 93 55	59 33 82 43 90	49 37 38 44 59
20 46 78 73 90	97 51 40 14 02	04 02 33 31 08	39 54 16 49 36	47 95 93 13 30
64 19 58 97 79	15 06 15 93 20	01 90 10 75 06	40 78 78 89 62	02 67 74 17 33
05 26 93 70 60	22 35 85 15 13	92 03 51 59 77	59 56 78 06 83	52 91 05 70 74
07 97 10 88 23	09 98 42 99 64	61 71 62 99 15	06 51 29 16 93	58 05 77 09 51
68 71 86 85 85	54 87 66 47 54	73 32 08 11 12	44 95 92 63 16	29 56 24 29 48
26 99 61 65 53	58 37 78 80 70	42 10 50 67 42	32 17 55 85 74	94 44 67 16 94
14 65 52 68 75	87 59 36 22 41	26 78 63 06 55	13 08 27 01 50	15 29 39 39 43
17 53 77 58 71	71 41 61 50 72	12 41 94 96 26	44 95 27 36 99	02 96 74 30 83
90 26 59 21 19	23 52 23 33 12	96 93 02 18 39	07 02 18 36 07	25 99 32 70 23
41 23 52 55 99	31 04 49 69 96	10 47 48 45 88	13 41 43 89 20	97 17 14 49 17
60 20 50 81 69	31 99 73 68 68	35 81 33 03 76	24 30 12 48 60	18 99 10 72 34
91 25 38 05 90	94 58 28 41 36	45 37 59 03 09	90 35 57 29 12	82 62 54 65 60
34 50 57 74 37	98 80 33 00 91	09 77 93 19 82	74 94 80 04 04	45 07 31 66 49
85 22 04 39 43	73 81 53 94 79	33 62 46 86 28	08 31 54 46 31	53 94 13 38 47
09 79 13 77 48	73 82 97 22 21	05 03 27 24 83	72 89 44 05 60	35 80 39 94 88
88 75 80 18 14	22 95 75 42 49	39 32 82 22 49	02 48 07 70 37	16 04 61 67 87
90 96 23 70 00	39 00 03 06 90	55 85 78 38 36	94 37 30 69 32	90 89 00 76 33
53 74 23 99 67	61 32 28 69 84	94 62 67 86 24	98 33 41 19 95	47 53 53 38 09
63 38 06 86 54	99 00 65 26 94	02 82 90 23 07	79 62 67 80 60	75 91 12 81 19
35 30 58 21 46	06 72 17 10 94	25 21 31 75 96	49 28 24 00 49	55 65 79 78 07
63 43 36 82 69	65 51 18 37 88	61 38 44 12 45	32 92 85 88 65	54 34 81 85 35
98 25 37 55 26	01 91 82 81 46	74 71 12 94 97	24 02 71 37 07	03 92 18 66 75
02 63 21 17 69	71 50 80 89 56	38 15 70 11 48	43 40 45 86 98	00 83 26 91 03
64 55 22 21 82	48 22 28 06 00	61 54 13 43 91	82 78 12 23 29	06 66 24 12 27
85 07 26 13 89	01 10 07 82 04	59 63 69 36 03	69 11 15 83 80	13 29 54 19 28
58 54 16 24 15	51 54 44 82 00	62 61 65 04 69	38 18 65 18 97	85 72 13 49 21
34 85 27 84 87	61 48 64 56 26	90 18 48 13 26	37 70 15 42 57	65 65 80 39 07
03 92 18 27 46	57 99 16 96 56	30 33 72 85 22	84 64 38 56 98	99 01 30 98 64
62 95 30 27 59	37 75 41 66 48	86 97 80 61 45	23 53 04 01 63	45 76 08 64 27
08 45 93 15 22	60 21 75 46 91	98 77 27 85 42	28 88 61 08 84	69 62 03 42 73
07 08 55 18 40	45 44 75 13 90	24 94 96 61 02	57 55 66 83 15	73 42 37 11 61
01 85 89 95 66	51 10 19 34 88	15 84 97 19 75	12 76 39 43 78	64 63 91 08 25

72 84 71 14 35	19 11 58 49 26	50 11 17 17 76	86 31 57 20 18	95 60 78 46 75
88 78 28 16 84	13 52 53 94 53	75 45 69 30 96	73 89 65 70 31	99 17 43 48 76
45 17 75 65 57	28 40 19 72 12	25 12 74 75 67	60 40 60 81 19	24 62 01 61 16
96 76 28 12 54	22 01 11 94 25	71 96 16 16 88	68 64 36 74 45	19 59 50 88 92
43 31 67 72 30	24 02 94 08 63	38 32 36 66 02	69 36 38 25 39	48 03 45 15 22
50 44 66 44 21	66 06 58 05 62	68 15 54 35 02	42 35 48 96 32	14 52 41 52 48
22 66 22 15 86	26 63 75 41 99	58 42 36 72 24	58 37 52 18 51	03 37 18 39 11
96 24 40 14 51	23 22 30 88 57	95 67 47 29 83	94 69 40 06 07	18 16 36 78 86
31 73 91 61 19	60 20 72 93 48	98 57 07 23 69	65 95 39 69 58	56 80 30 19 44
78 60 73 99 84	43 89 94 36 45	56 69 47 07 41	90 22 91 07 12	78 35 34 08 72
84 37 90 61 56	70 10 23 98 05	85 11 34 76 60	76 48 45 34 60	01 64 18 39 96
36 67 10 08 23	98 93 35 08 86	99 29 76 29 81	33 34 91 58 93	63 14 52 32 52
07 28 59 07 48	89 64 58 89 75	83 85 62 27 89	30 14 78 56 27	86 63 59 80 02
10 15 83 87 60	79 24 31 66 56	21 48 24 06 93	91 98 94 05 49	01 47 59 38 00
55 19 68 97 65	03 73 52 16 56	00 53 55 90 27	33 42 29 38 87	22 13 88 83 34
53 81 29 13 39	35 01 20 71 34	62 33 74 82 14	53 73 19 09 03	56 54 29 56 93
51 86 32 68 92	33 98 74 66 99	40 14 71 94 58	45 94 19 38 81	14 44 99 81 07
35 91 70 29 13	80 03 54 07 27	96 94 78 32 66	50 95 52 74 33	13 80 55 62 54
37 71 67 95 13	20 02 44 95 94	64 85 04 05 72	01 32 90 76 14	53 89 74 60 41
93 66 13 83 27	92 79 64 64 72	28 54 96 53 84	48 14 52 98 94	56 07 93 89 30